NASRETTİN HOCA ÖZEL SAYISI

GÜNAYDIN

ustura 30

- Ne içiyorsun Hoca?
- Piliç Çorbası

Dünyayı güldürüp düşündüren Türk

NASRETTİN HOCA

Türk mizahının başka ulusların mizahlarına göre en belirgin özelliği, çok yoğun güldürücü niteliği olması, ama salt güldürücülükle kalmayıp o oranda da düşündürücü bir yanı bulunmasıdır. Bu nitelikteki Türk halk mizahının yedi yüzyıl - dan beri yeryüzün - deki en iyi temsilcisi, Türk mizahçıla - rının piri olan Nas - rettin Hoca'dır. Fık - raları dünya halkları arasında öylesine yaygındır ki, ünü en geniş Türk yine Nasrettin Hoca'dır.

Nasrettin Hoca' - nın yaşamı üstüne çok az bilgimiz vardır... Belgelere dayanıla - rak saptanmış bilgiye göre Nasrettin Hoca, 1208-9 yılında, şimdi Eskişehir'in ilçesi olan Sivrihisar'da doğmuştur. (Hoca'nın doğumunun 760 ıncı yılında bulunuyoruz.)

O zamanlar Sivrihisar, Anadolu Selçuklularının yöneti - minde, Bizans sınır bölgesine yakın bir küçük kasabaydı.

Babası Aptullah, Sivrihisar'ın Hortu köyü imamıydı. Nasrettin Hoca, babası - nın ölümü üzerine geldiği Akşehir'de medrese öğrenimini ya - parak orada yerleşti. 1284-5 de, yetmiş altı yaşındayken Akşehir'de öldü. Ölümünün 685 inci yılında bulunuyoruz.) XIII. yüz - yılda, Selçuklulardan I. Alâettin Keykubat, II. Gıyasettin Keyhüsrev, IV Kılıçaslan ile III. Gıyasettin Key - hüsrev zamanlarında yaşamıştır.

Tarihî kişiliği üzerine bilgimizin çok az olduğu Nasrettin Hoca'nın asıl büyük yanı toplumsal kişiliğidir. Bütün Türk halkının ortaklaşa mizahı, çekirdeği Nasrettin Hoca olan bir karakter çevresinde toplanmıştır. Nasrettin Hoca fıkraları ne kendisinden, ne de çağ-

Nasrettin Hocaya değgin haberler

Hemen bütün dillerde Nasrettin Hoca üzerine araştırmalar, incelemeler yayınlanmış ve Hoca'nın fıkraları kitap olarak çıkmıştır.

Bildiğimiz, son olarak Japonya'da ve Yunanistan'da basılan Nasrettin Hoca kitaplarıdır.

Japonya'da, Prof. Masao Mori'nin çevirdiği Nasrettin Hoca fıkraları 1968 yılında çok güzel basımlı bir kitap olarak çıkmıştır.

Yunanistan'da da Bay İst. Mayoğlu, Mustafa Uykusuz'un Türkiye'de basılan resimli Nasrettin Hoca kitabını Yunancaya çevirerek 1969'da yayınlamıştır.

daşlarından yazılı olarak kalmadığı halde, yedi yüzyıldan beri bu fıkraların canlılığını hiç yitirmeden yaşamasının nedeni budur. Türk halkı, bu fıkraları, toplumsal Nasrettin Hoca karakterine uygun biçimlerde durmadan değiştirerek yenilediği, başka kaynaklardan aktardıklarını özümseyerek çoğalttığı ve durmadan yeniden ürettiği için Nasrettin Hoca, toplumsal kişi olarak yedi yüz yıldan beri yaşamaktadır.

Adına büyük bir karikatür yarışması düzenlediğimiz Nasrettin Hoca'nın, 9-10-11-12. sayılarımızda, yabancı ülkelerde yayınlanmış kitaplarından bazısının resimlerini sunmuştuk. Bu sayımızda da yabancıların fırçasından Nasrettin Hoca'nın değişik biçimlerde resimlerini ve kimisi değiştirilmiş fıkralarını sunuyoruz.

A.N.

Onuncu Nasrettin Hoca şenliği

On yıldan beri her yıl, 5-10 temmuz günleri arasında, güzel Akşehir'de 5 gün süren Nasrettin Hoca Şenliği düzenlenir. Bu şenlik için Akşehir'e yalnız yurt içinden değil, başka ülkelerden de Hoca'yla ilgilenen bilginler, bilimciler, türkologlar, sanatçılar ve turistler gelir. Nasrettin Hoca üzerine yerli ve yabancı kitaplardan sergi, resim ve karikatür sergileri açılır. Nasrettin Hoca konusunda konferanslar verilir ve açık oturumlar düzenlenir. Şenlik süresince zengin ve türlü eğlencelerle renkli günler yaşanır ve yedi yüz yıldan beri dünyayı güldüren Türk Nasrettin Hoca anılır. Bu yıl da 5-10 temmuz günleri arasında Hoca'nın şehri Akşehir'de onuncu Nasrettin Hoca Şenliği düzenlenmiştir.

TAŞLARI BAGLAMIŞLAR

Hoca, karakışta bir köyden geçerken üstüne azgın köpekler saldırınca, atmak için yerdeki taşlara atılmışsa da buz tutan çamurdaki taşların hiç birini sökememiş,

- Hey tanrım, bu ne biçim köy, demiş, köpekleri salıvermişler de taşları bağlamışlar.

O NE SURAT

Hoca, akşam evine dönüp,

- O ne surat, yine asılmış! deyince, karısı,

- Teyzemin halasının komşusunun kızı öldü. Başsağlığından dönüyorum. Göbek atacak değilim ya.. dedi:

Hoca,

- Aman karıcığım dedi, ben senin düğün evinden dönüşünü de bilirim.

ROMANYA:

*

Neden bilmezsin

Hoca, tavukları kafese doldurmuş Akşehir'den Sivrihisar'a giderken, "Öğle sıcağında hayvanlar bunaldı, salıvereyim de yürüyerek, gezinerek gitsinler" diye düşünüp, salıverince her biri bir yana dağılmış. Çok kızan Hoca, horozu önüne katıp kovalarken bağırırmış:

-Gecenin karanlığında, sabah olacağını bilip ötersin de güpegündüz Sivrihisar yolunu neden bilmezsin.

*

*

Boylu olsun

Hoca, pazardan satın alacağı eşeğin boyunu ölçerken, ordan biri,

-Eşek böyle muayene edilmez, dişine bakılır... deyince Hoca da,

-Tarlaya gidip gelirken bu eşeğe ben, karım, oğlum, üçümüz birden binneceğiz. Bana dişi, değil, boyu gerekli... demiş.

*

YUGOSLAVYA:

*

Satıcı değil

Hoca'nın pazara götür - düğü eşeği, çıkan ilk alıcı - yı ısırır. İkinci alıcıyı te - per, üçüncüsünü kapar, bir başka alıcıyı çifteler.

Tellal,

-Hoca, boşuna zahmet etmişsin, önüne geleni ka - pan, arkasında duranı te - pen bir eşeği kimse ala - maz! deyince, Hoca da,

-Ben de satmak için getirmedim, der, müslü - manlar görsün de neler çektiğimi anlasınlar diye getirdim.

*

*

Hayvana yazık

Hoca, içi dolu heybesini o - muzuna asmış, eşeğin sırtında pazardan köye dönerken kar - şılaştığı bir adam,

-A Hoca, demiş, ne diye heybeyi omuzunda taşırsın, e - şeğin terkisine koysana!

Hoca,

-Yoo, demiş, hem beni, hem de heybeyi taşısın... O kadar insafsızlık edemem. Hayva - na yazık...

*

Sana Hava Hoş

Hoca, geceleyin kapısının önünde bir patırdı işitip kulak vermiş. İki haydut şöyle konuşuyormuş: "Evine girip Hoca'yı boğazlıyalım. Oğlağını kesip karnımızı doyuralım. Karısını da dağa kaldırıp keyfedelim."

Hoca,

-İmdaat!..diye bağırınca iki haydut kaçmış ama, karısı da Hoca'ya,

-Amma da ödlekmişsin!..diye küçümsemiş.

Hoca,

-Tabif, demiş, sana göre hava hoş...Ne olacaksa oğlakla bana olacaktı!

*

Eski Eserler

Bir gün Hoca bodrumunun bir köşesini kazarken, bilmeden, komşusunun ahır duvarından bir delik açmış. Delikten bakmış ki, üç inekle iki de at...

Karısına,

-Müjdee, bodrumda tarihî eski eserler bulduk, zengin olduk.. diye bağırmış.

-Ne buldun?

-Üç inekle iki de at. Hem de canlı...

Şimdiyedek Nasrettin Hoca fıkralarını, birkaç yazarımız manzum olarak yazmıştır. Orhan Veli'nin başarılı manzum Nasrettin Hoca fıkraları, Türkiye'den başka, 1964'de Makedonya'da yine Türkçe, Yugoslavya Türkleri için kitap olarak yayınlandı. Bu kitabı Aleksandar Çvetkoski resimledi. Manzum "Kedi Nerde?" fıkrasının yukardaki resmini Makedonya'da basılan kitaptan aldık.

Tam Sırası

Hoca mutfaktayken asılı kalbur kazayla düşüp canını yaktı. Kızan hoca bir tekme savurunca fırlayan kalbur dizine çarptı. Büsbütün sinirlenen Hoca, yere çarpınca kalbur sıçrayıp yüzüne çarptı. O sırada kapı çalınıp da bir alacaklı gelince Hoca kalbura dönüp,

- Tam sırasıdır de-

Orhan Veli Kanık'tan

KEDİ NERDE

İki okka et alır bir gün Hoca,
Karısı bir kapama yapsın diye;
Oysa ki karısı, yalnız kalınca,
Ziyafet çeker bütün mahalleye,
Akşam Hoca gelir, sofra kurulur;
Üzerine konur bir sahan bulgur.
Hoca sorar: -"Bu ne böyle, be kadın?
Et almıştım, kapama yapacaktın?
Hani nerde kapama?"
"Ah, efendi! der karısı, hiç sorma;
Hınzır kedi yemiş etin hepsini."
- "Ne? Yemiş mi? Gidi külhani seni!"
Yaralanmış gibi tâ ciğerinden,
Hoca fırlar yerinden,
-"Değnek yok mu? Benzeteyim şunu bir!"
O ara bizim Tekir
Görünür; ama bir kemik, bir deri.
Hoca görünce bunu şüphelenir.
Sorar: -"Nerede bunun vedikleri?
Çabuk! Koş bana teraziyi getir."
Kedi tartılır, iki okka çeker;
Bunu gören Hocaefendi şöyle der:
-"Kadın! Bu bizim kedi; kasabın eti nerde?
Diyelim ki et budur; o halde kedi nerde?"

di, hadi bakalım, marifetini işte şimdi göster!

Hele Uyuşalım

Hoca, satmak için pazara götürdüğü eşeğinin kuyruğunu, çamura bulanıp kirlendiği için kesip heybesine atmış. Pazarda alıcılardan biri

-Hani kuyruğu? Kuyruksuz eşek ne işe yarar? deyince, Hoca,

-Hele pazarlıkta uyuşalım önce, kuyruğunu da alırsın, uzakta değil... demiş.

NASRETTİN HOCA İNGİLTERE'DE

Fıkralar İdris Şah
Resimler Richard Williams

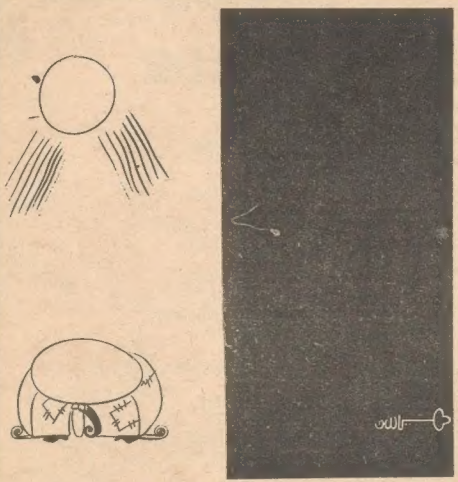

Nasrettin Hoca'nın yerde bir şey aramakta olduğunu gören birisi,

-Ne kaybettin Hoca? diye sordu.

Hoca,

-Anahtarımı! dedi.

Adam da Hoca'yla birlikte aramaya başladı. Bir süre sonra adam,

-Anahtarını nerde düşürdüğünü kesinlikle biliyor musun? dedi.

-Evet... Evimde düşürdüm.

-Öyleyse burda neye arıyorsun?

-Burası, benim evin içinden daha aydınlık da...

Bir gece Hoca, telâş içinde, karısını uyandırıp,

-Koş, çabuk, bana gözlüğümü getir, dedi, çok güzel bir rüya görüyorum: birisi bana para veriyor ama gözlüksüz kim olduğunu seçemiyorum.

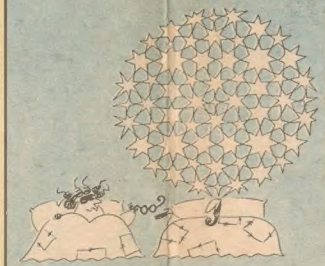

Nasrettin Hoca, yardım istemek için bir konağa gitti. Kapıcıya,

-Efendine yardım istediğimi söyle! dedi.

İçeri girip hemen çıkan kapıcı,

-Efendim dışarı çıkmış! deyince Hoca,

-Gelince ona söyle, dedi, bir daha dışarı giderken başını pencerede unutmasın!

-Kaç yaşındasın Hoca?

-Kırk...

-Nasıl olur, iki yıl önce de kırk demiştin...

-Evet... Ben hiç bir zaman sözümden dönmem...

Gürültülü Cüppe

Komşusu bir sabah Hoca'ya

-Neydi dün gece sizin evdeki patırtı gürültü? diye sordu.

Hoca,

-Karımla biraz tartıştık da, dedi, bir tekme savurup cüppemi merdivenden aşağı fırlattı.

Şaşan komşu,

-Canım, yuvarlanan cüppe o kadar gürültü çıkarır mı? deyince, Hoca,

-İçinde ben de vardım da.. dedi.

Bu sayfadaki fıkraları, dünyaca ünlü ressamımız Abidon Dino resimlendirmiştir

Hoca böyle atar

Hoca bir gün, Timur'a çok usta ok atıcısı olmakla övününce, Timur da hemen okla yay getirtir, bir de hedef diktirip Hoca'ya,

-Göster ustalığını! der.

Söylediğine, söyleyeceğine çoktan pişman olan Hoca yayı gerer, oku fırlatır. Hedefi tutturamayınca hiç bozuntuya vermeden,

-Bizim sekbanbaşı işte böyle atar! der.

Bir ok daha atıp yine hedefi tutturamayınca,

-Bizim subaşı da böyle atar!der.

Attığı üçüncü ok her nasılsa hedefi bulunca Hoca kasılarak,

-Nasrettin Hoca da işte böyle atar! ... der.

Bir kubbe olsa

Hoca hamamda yıkanırken bir türkü tutturur. Kubbede yankılanan sesi kendine pek güzel gelince,

-Bende bu ses var da ne diye ezan okumam! ... diyerek hamamdan minareye çıkıp ezan okumaya başlar. . Aşağıdan geçen birisi,

-Bu çirkin sesinle bir de ezan okumaya kalkmışsın! ... deyince Hoca eğilip aşağıdakine seslenir:

-Bir iyilik sever çıkıp da buraya bir hamam yaptırsaydı sen o zaman anlardın sesimin güzelliğini.

Halden anlıyan

Sıcak bir gece damda yatan Hoca'yla karısı tartışınca sinirlenen Hoca kalkıp yürüyünce damdan düşmüş. Gürültüyü duyup koşuşanlardan biri,

-Bu ne hal? deyince, Hoca;

-Ancak gece damda karısıyla atışanlar halimden anlar.. demiş.

Akla gelmiyen

Hoca, vaaz için kürsüye çıkmış. Sarığının arasına koyduğu yazılı kağıdı bulamayınca, durmuş, düşünmüş, sonunda.

-Ey cemaat, size söyleyecek aklıma hiçbişey gelmiyor... demiş.

Kürsünün dibinde oturan oğlu,

-Baba, demiş hiçbişey aklına gelmiyorsa, kürsüden inmek de mi aklına gelmiyor...

Suyunun suyu

Bir köylü Hoca'ya hediye diye bir tavşan getirip gitti. Bir hafta sonra yine geldi, ama Hoca onu hatırlamayınca,

-Sana tavşan getirmiştim, ya dedi.

Tavşan bittiği için, Hoca, köylünün önüne bir tas çorba koyup,

-Tavşan suyuna çorba buyrun! dedi.

Birkaç gün sonra birkaç köylü daha gelip,

-Biz, sana tavşan getiren köylünün arkadaşlarıyız! dediler.

Hoca, onların da önüne birer tas çorba koydu.

Bir hafta sonra bir köylü kalabalığı Hoca'nın kapısını çaldı. Hoca,

-Siz kimsiniz? diye sorunca,

-Biz dediler, sana tavşan getiren adamın arkadaşlarının komşularıyız.

Hoca,

-Buyrun! dedi ve içeriye aldığı köylülerin önlerine birer tas su koydu.

-Şaşıran köylüler,

-Bu ne? deyince, Hoca da,

-Hani sizin komşularınızın arkadaşının getirdiği tavşan vardı ya, işte o tavşan çorbasının suyunun suyu, dedi.

Kavuğun Kerameti

Adamın biri, okunaksız elyazısıyla yazılmış mektubu okuması için Hoca'ya götürür. Hoca, okuyamadığını söyler. Adam,

-Hoca olacaksın, bir de başında koskoca kavuk var! deyince, Hoca kavuğu adamın kafasına geçirip,

-Keramet kavuktaysa, sen oku öyleyse... der.

NiçinTers

Bir gün Hoca, öğrencileriyle birlikte camiye giderken eşeğe ters binmişti. Öğrenciler, niçin böyle oturduğunu sorunca Hoca şu cevabı verdi:

-Eğer böyle oturmazsam, siz arkamda kalır, sonra benimle alay edersiniz. Sizi öne geçirsem, o zaman da Hoca'nın öğrencilerinin arkasından gitmesi doğru olmaz!

Neye Ağlıyor

Hoca'nın karısı, sofrada çok sıcak çorbadan bir kaşık alınca ağzı yanar, acıdan gözlerinden yaş gelir. Hoca, neden ağladığını sorunca, Hoca'nın da ağzı yansın diye,

-Rahmetli annem aklıma geldi de...der.

Arkasından Hoca çorba dolu kaşığı ağzına atınca gözlerinden yaş boşanır. Bu kez karısı,

-Neye ağlıyorsun Hoca? diye alay edince

-Anan gibi mübarek kadınlar ölür de, senin gibi münasebetsizler neden sağ kalır, işte ona ağlıyorum...der.

85

-Memet, avratları değiştirek mi?

Yarışma Karikatürleri

86

"Löküs Hayat"

87

İntihar

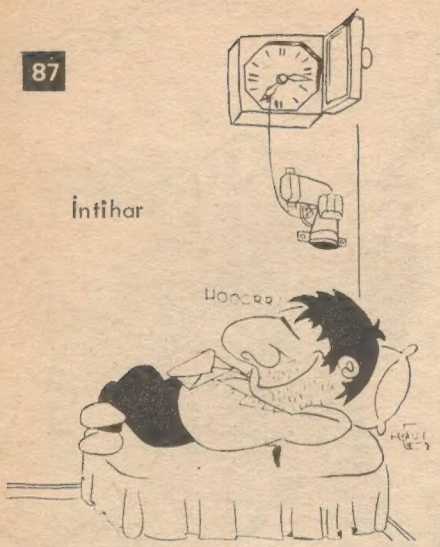

88

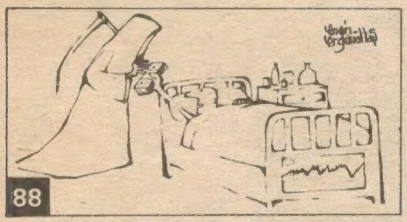

89

CİHAN ZARAKOL

-Evet, kurtulmak için tünel kazmak saçma bir fikir ama, başka çare varsa söyle ! ...

90

EKSİK VERİN

Hoca bir gün göl kıyısında, otururken el ele tutunmuş beşkör, kendilerini kayıkla karşıya geçirmesini Hoca'dan rica ederler. Adam başına yirmişer paradan pazarlık ederler. Körlerden biri kayıktan düşüp bağırmaya başlayınca öbürleri de feryadı basarlar.

Hoca,

-Ne bağırıp duruyorsunuz der, yirmi para eksik verirsiniz, olur biter!